POLITISK KRONIK

UDLANDET

Januar 1966

1. – Den amerikanske overkommando i Saigon meddeler, at Syd Vietnams troppestyrker i 1965 er forøget fra 511.000 til 565.000 mand, Viet Congs fra ca. 103.000 til 230.000, og at USA p. t. har 180.000 soldater i Vietnam. – 16. Udenrigsminister Dean Rusk har over for Syd Vietnams ministerpræsident Nguyen Cao Ky bekræftet den amerikanske regerings beslutning om at understøtte Syd Vietnam i kampen mod aggressionen. – 19. Præsident Johnson anmoder kongressen om en tillægsbevilling på 12,3 milliarder dollars til militær indsats i Sydøstasien. – 24. Nord Vietnams præsident Ho Chi Minh har i en skrivelse til 60 statsoverhoveder gjort rede for sin regerings holdning i Vietnamkonflikten. I skrivelsen hedder det bl. a., at USA, hvis det virkelig ønsker fred, må anerkende den nationale befrielsesfront som den eneste ægte repræsentant for det syd-vietnamesiske folk. – 31. Præsident Johnson giver meddelelse om genoptagelse af luftangrebene på Nord Vietnam efter 37 dages pause. Den britiske regering erlærer, at den forstår og støtter den amerikanske regerings beslutning.

Ved en omdannelse af den rhodesiske regering bliver den hidtidige landbrugsminister Lord Graham vicepremierminister samt udenrigs- og forsvarsminister. Disse poster har været vakante, siden Clifford Dupont udnævntes til fg. guvernør (se 5/11 1965). – 11.–12. På en Commonwealth-konference i Lagos (Ghana og Tanzania er ikke repræsenteret) opnås der enighed om, at et sanktionsudvalg regelmæssigt skal følge virkningerne af sanktionerne mod Rhodesia og foreslå en ny Commonwealth-konference indkaldt, når det skønnes nødvendigt. En ny konference skal i alle tilfælde træde sammen i juli, såfremt oprøret ikke til den tid er endt. – 25. Premierminister Wilson erklærer i Underhuset, at der ikke kan være tale om forhandlinger med det nuværende illegale styre i Rhodesia. – 30. Den britiske regering standser al handel med Rhodesia undtagen for så vidt angår leverancer til forsyningsvirksomheder fælles for Rhodesia og Zambia. Endvidere meddeler den britiske regering, at kreditter og lån til det nuværende styre ikke kan ventes anerkendt af en kommende legal regering i Rhodesia.

Ved et statskup nytårsnat afsætter chefen for de væbnede styrker i Den centralafrikanske Republik, oberst Jean Bedel Bokassa, præsident David Dacko og overtager selv præsidentposten. – 3. dannes ny regering på 10 medlemmer med præsident Bokassa som premierminister samt forsvars- og justitsminister. – 4. Regeringen konstituerer sig som revolutionsråd, afskaffer forfatningen, opløser nationalforsamlingen og nedsætter en kommission, der skal revidere statsregnskabet. – 6. Den centralafrikanske Republik afbryder de diplomatiske forbindelser med den kinesiske folkerepublik og udviser alle kinesiske statsborgere.

I Syrien danner Salah al-Din Bitar sin 4. regering, siden det socialistiske Baath parti i 1963 kom til magten. Den foregående regering under Youssef Zeayen demissionerede 21/12 1965. Af den nye re-

gerings 26 medlemmer er kun 5 ikke medlemmer af Baath. Bitar overtager selv udenrigsministeriet.

2. – Ministerpræsident Fidel Castro udtaler, at Kina vil nedskære risleverancerne til Cuba med halvdelen. – 10. En repræsentant for det kinesiske udenrigsministerium erklærer, at formindskelsen af leverancerne til Cuba i 1966 er aftalt med en cubansk delegation.

3. – Hæren i Øvre Volta under ledelse af generalstabschefen oberstløjtnant Sangoule Lamizana afsætter præsident Maurice Yameogo og tager magten med Lamizana som præsident, udenrigs-, forsvars- og informationsminister.

Dahomey (se 27/11 1965) afbryder de diplomatiske forbindelser med den kinesiske folkerepublik, som det 12/11 1964 anerkendte som den eneste repræsentant for det kinesiske folk efter i april s. å. at have brudt med Formosa.

4. – Efter indbydelse af Sovjetregeringen (se 23/11 1965) mødes Indiens premierminister Lal Bahadur Shastri og Pakistans præsident Ayub Khan i Tashkent med ministerpræsident Kosygin som vært og mægler. 10/1 underskrives en erklæring om genoprettelse af normale og fredelige forbindelser mellem Indien og Pakistan. Begge parter forpligter sig til inden 25/2 at trække deres samlede bevæbnede personnel tilbage til stillingerne før 5/8 1965. Om Jamma og Kashmir hedder det i erklæringen, at begge parter har gjort rede for deres synspunkter.

Ved en nyfordeling af posterne i det schweiziske forbundsråd (regeringen) bliver Willy Spühler (soc.dem.) udenrigsminister.

De svenske midterpartier, folkepartiet og centerpartiet, offentliggør en udtalelse, hvoraf det fremgår, at der har vist sig at være stor overensstemmelse mellem de to partiers politiske målsætning.

Republikken Jemen har åbnet et generalkonsulat i Østberlin.

7. – Jemens republikanske ministerpræsident general Hassan al-Amri (se 1/7 1965) indgiver sin afskedsbegæring.

8. – General de Gaulles anden præsidentskabsperiode indledes med en rekonstruktion af regeringen Georges Pompidou. De Gaulles første premierminister Michel Debré bliver økonomi- og finansminister og den tidligere radikale premierminister Edgar Faure landbrugsminister. Den hidtidige landbrugsminister Edgar Pisani overtager ministeriet for offentlige arbejder, medens den hidtidige finansminister Giscard d'Estaing forlader regeringen.

10. – Levi Eshkol, der efter valget til Israels parlament 2/11 1965 indgav regeringens afskedsbegæring, danner ny koalitionsregering, bestående af 9 medlemmer af Mapai, 3 af Ahdut Avoda, 3 af det nationale religiøse parti, 2 af Mapam og 1 uafhængig liberal. Abba Eban afløser fru Golda Meir som udenrigsminister. Regeringen kan regne med støtte fra 73 af Knessets 120 medlemmer.

11. – Italiens socialdemokratiske parti går i en resolution ind for at fremskynde genforeningen med Nenni-socialisterne. – 21. Ministeriet Aldo Moro demissionerer, efter at uenigheden inden for de kristelige demokrater har givet sig udslag i forkastelsen af et regeringsforslag om oprettelsen af statsbørnehaver. – 25. Præsident Saragat opfordrer Moro til at danne ny regering.

Indiens premierminister Lal Bahadur Shastri afgår ved døden i Tashkent (se 4/1). Indenrigsminister Gulzarilal Nanda overtager midlertidigt premierministerposten. – 19. Kongrespartiets parlamentsgruppe vælger fru Indira Ghandi, datter af afdøde premierminister Nehru, til leder med 355 af 526 stemmer; hendes modkandidat, Morarji Desai, får 169 stemmer. – 24. Indira Ghandi udnævnes til premierminister. Ministeriet fortsætter i øvrigt i hovedsagen uændret med Swaran Singh som udenrigsminister, Nanda som indenrigsminister og Sachindra Chaudhuri, der ved nytårstid afløste T. T. Khrisnama-

chari, som finansminister. Blandt de 4 nye ministre er de »urørlige«s leder Jagivan Ram, der bliver arbejdsminister, en post han måtte opgive i august 1963 som følge af Kamaraj-planen.

15. – Dele af hæren i Nigeria under ledelse af major Chukwuma Nzegwu forsøger et statskup og bortfører premierministeren, Sir Abubakar Tafawa Balewa, og hans finansminister, Festus Okotie Eboh, der begge senere findes døde. Premierministrene i nord- og vestregionen, Sir Ahmadu Bello, Sardauna af Sokoto, og Samuel L. Akintola, dræbes af oprørerne. – 16. Efter anmodning af den føderale regering overtager hæren og politiet under hærens øverstkommanderende, generalmajor Johnson Aguiyi-Ironsi, den udøvende magt. – 17. Oprørslederen og hans mænd underkaster sig general Ironsi. Major Nzegwu udtaler 19/1 på en pressekonference, at Ironsi var gået ind på hans betingelser, deriblandt garanti mod retsforfølgelse nu eller senere og løfte om, at ingen af de politikere, oprørerne havde forsøgt at fjerne, ville komme til magten igen. General Ironsi udtaler, at hans hovedopgave er at genoprette ro og orden og forberede en ny forfatning. Nigerias præsident, dr. Azikiwe, der opholdt sig i London, da kuppet fandt sted, udtaler, at han ikke vil vende tilbage til Nigeria, før den fg. præsident eller general Ironsi anmoder ham derom. – 19. General Ironsi udnævner militærguvernører i de 4 regioner. – 21. Der oprettes et øverste militærråd og et eksekutivråd, som skal overtage det tidligere ministerråds funktioner, begge med general Ironsi som præsident.

Under et besøg af førstesekretæren i det russiske kommunistparti Leonid Brezhnev i den mongolske folkerepublik undertegnes en traktat om venskab, samarbejde og gensidig bistand.

20. – Australiens premierminister siden 1949, den 71-årige Sir Robert Menzies, meddeler, at han træder tilbage p. gr. af alder. Det liberale parti vælger finansminister Harold Holt til formand, og generalguvernøren opfordrer Holt til at danne regering. 25/1 har Holt sin ministerliste færdig. Paul Hasluck fortsætter som udenrigsminister, og den hidtidige arbejdsminister William McMahon bliver finansminister. Den nye regering repræsenterer ligesom sin forgænger en koalition af det liberale parti og landpartiet, hvis formand J. McEwen fortsætter som vicepremierminister og minister for handel og industri.

29. – På et EEC-ministerrådsmøde i Luxembourg opnås der enighed mellem de 6 medlemslande om en udtalelse vedr. flertalsbeslutninger og kommissionens beføjelser, som gør det muligt for Frankrig at genoptage arbejdet i EEC's organer (se 9/9 1965).

Februar 1966

1. – FNs sikkerhedsråd træder sammen efter anmodning af USA for at drøfte situationen i Vietnam. Sovjetunionen og Frankrig udtaler sig imod en debat, idet de hævder, at spørgsmålet må løses inden for rammerne af Genèveoverenskomsten om Indokina under medvirken af alle indblandede parter. Den amerikanske delegerede Arthur J. Goldberg erklærer, at regeringen i Hanoi har modsat sig alle amerikanske fredsbestræbelser. Med 9 stemmer mod 2 (Sovjetunionen og Bulgarien) vedtager rådet 2/2 at sætte Vietnamspørgsmålet på dagsordenen. Frankrig og 3 afrikanske stater undlader at stemme. Debatten udsættes. – 2. Efter et ministerråd meddeles, at den franske regering beklager genoptagelsen af bombeangrebene mod Nord Vietnam. – 5.–8. Præsident Johnson mødes i Honolulu med Syd Vietnams præsident Nguyen Van Thieu og premierminister Nguyen Cao Ky. På konfe-

rencen underskrives en deklaration, hvori den sydvietnamesiske regering erklærer, at den kæmper for sejr over Viet Cong, for social retfærdighed, en stabil og livskraftig økonomi og sandt demokrati og bebuder forberedelse af en forfatning og afholdelse af frie valg. Den amerikanske regering tilsiger Syd Vietnam støtte i disse bestræbelser og erklærer, at den vil fortsætte bestræbelserne for at finde en fredelig løsning af Vietnamkonflikten. – 8. Premierminister Harold Wilson beklager i Underhuset, at regeringerne i Hanoi og Peking under den midlertidige standsning af de amerikanske luftangreb ikke har vist sig rede til fredsdrøftelser. Han kritiserer de mange taler, adresser og demonstrationer mod den amerikanske regering og erklærer, at det ville have gjort stærkere indtryk på ham, hvis man havde benyttet lejligheden til at gøre det klart for regeringerne i Hanoi og Peking, at det nu var deres tur til at vise fredsvilje. – Præsident de Gaulle besvarer præsident Ho Chi Minh's skrivelse af 24/1, idet han fremhæver, at Frankrig altid er gået ind for genoprettelse af freden på grundlag af Genèveoverenskomsten om Indokina og for ikke-indblanding i Vietnams indre anliggender. Han erklærer, at Frankrig vil opretholde en nyttig kontakt med Nord Vietnam for aktivt at medvirke til en fredelig løsning. – 18. Udenrigsminister Dean Rusk erklærer i senatets udenrigskomité, at USA og andre lande kræver forsøgt alle muligheder for at skabe fred i Vietnam; Hanoi og Peking kræver, at den nationale befrielsesgruppe (Viet Cong), skal anerkendes som eneste repræsentant for Syd Vietnams folk, og dette kan ikke akcepteres.

3. – Den russiske rumkapsel Luna 9 lander »blødt« på månen og sender fotografier fra månen til jorden.

Israels tidligere udenrigsminister fru Golda Meir bliver generalsekretær for Mapai-partiet.

6. – Ministerpræsident Fidel Castro angriber Peking-regeringen for økonomiske gengældelsesforanstaltninger mod Cuba, fordi den cubanske regering har forbudt uddeling af kinesisk propagandamateriale til hæren og administrationen.

11. – Den belgiske koalitionsregering af det kristelig-sociale og det socialistiske parti under ledelse af Pierre Harmel (se 28/7 1965) demissionerer.

19. – Marineminister Mayhew demissionerer på grund af uenighed med regeringen om flådeprogrammet, hvorefter der ikke skal bygges flere hangarskibe. 22/2 meddeles, at også chefen for marinestaben, første sølord Sir David Luce, træder tilbage.

21. – Ved en omdannelse af den indonesiske regering udnævnes generalmajor Sarbini til forsvarsminister i stedet for general Abdul Haris Nasution (se 1/10 1965). Præsident Sukarno meddeler tillige, at forsvarsstaben, som Nasution var chef for, er ophævet. General Suharto fortsætter som minister for hæren, og Ibrahim Chalid udnævnes til 4. viceministerpræsident. – 22. En militærdomstol dømmer den kommunistiske leder Njono bin Sastroedjo til døden for at have spillet en ledende rolle i kupforsøget 30/9 1965. – 24. Studenter, der demonstrerer for Nasution, forsøger at hindre de nye ministre i at komme ind i præsident Sukarnos palads for at aflægge ed. Urolighederne fortsætter de følgende dage.

Det meddeles fra London, at Bechuanaland vil blive uafhængigt 30/9 under navnet Republikken Botswana med den nuværende premierminister Seretse Khama som præsident.

22. – Ugandas premierminister Milton Obote tager den fulde regeringsmagt og arresterer 5 ministre. 24/2 meddeler han, at han har suspenderet forfatningen.

23. – Den svenske rigsdag vedtager en udredning af statschefens stilling i et moderne parlamentarisk demokrati. For forslaget stemmer alle socialdemokrater og kommunister, imod højre og centerpartiet

samt folkepartiet med undtagelse af 6, der undlader at stemme.

Aldo Moro danner ny italiensk regering, ligesom den foregående (se 4/12 1963) en koalition af kristelige demokrater, socialister, socialdemokrater og republikanere. I den nye regering er imidlertid også den konservative fløj af det kristelige demokratiske parti, der har været modstander af alliancen med socialisterne, repræsenteret ved to ministre. Til gengæld har socialdemokraterne og socialisterne fået henholdsvis forsvars- og udenrigshandelsministerposten. Amintore Fanfani (28/12 1965) overtager på ny udenrigsministeriet.

En militærjunta tager magten i Damaskus og arresterer 7 medlemmer af Baaths internationale ledelse, deriblandt præsident Amin al-Hafez, premierminister Salah ed Din Bitar og partiets grundlægger Michel Aflaq. Kuppet er et led i striden mellem Baaths moderate og ekstremistiske fløj, der i dec. 1965 førte til opløsningen af Baaths nationale ledelse i Syrien og premierminister Youssef Zeayens demission (se 1/1).

24. – Medens præsident Kwame Nkrumah er på vej til Peking, tager tropper og politi under kommando af oberst Kotoka magten i Accra, afsætter præsidenten og hans ministre og suspenderer forfatningen og parlamentet. Der oprettes en national befrielseskomité under ledelse af generalmajor Joseph Ankrah med en politimand som stedfortræder. Komiteen lover at løslade de politiske fanger.

28. – Premierminister Harold Wilson meddeler, at der vil blive afholdt valg til underhuset 31/3. Ved underhusets opløsning 10/3 er partistillingen, bortset fra formanden: arbejderpartiet 314, konservative 303 og liberale 10; 2 pladser er ubesatte.

Marts 1966

1. – Pekingregeringen protesterer i en note til Ghana imod mishandlinger og udvisning af talrige kinesiske teknikere, der efter overenskomst befinder sig i Ghana. – 2. Ghanas tidligere præsident Kwame Nkrumah (se 24/2) ankommer til Conakry i Guinea, hvor han modtages som statsoverhoved. Den tidligere udenrigsminister Alex Quaison-Sackey, der ledsagede Kwame Nkrumah til Peking, ankommer til Accra, hvor han erklærer, at han stiller sig til rådighed for den nye regering. – 4. Guineas regering meddeler, at Kwame Nkrumah har overtaget funktionerne som præsident for unionen af Ghana og Guinea og generalsekretær for Guineas demokratiske parti. – 5. OAE's ministerråd slutter sin 6. session. Under debatten forlader udenrigsministrene fra Mali, Guinea, Tanzania og Den forenede arabiske Republik mødet som protest imod, at en delegation fra Ghanas nye regering får adgang til mødet. – 7. Præsident Sekou Touré, Guinea, og Kwame Nkrumah mødes i Bamako med Malis præsident Modibo Keita. – 12. Lederen af det nationale befrielsesråd general Joseph Ankrah appellerer i en tale til det diplomatiske korps til alle venligtsindede lande om hjælp ved Ghanas økonomiske genopbygning.

I Syrien (se 23/3) danner Youssef Zeayen ny regering med 2 kommunistiske medlemmer.

2. – Ugandas premierminister Milton Obote (se 22/2) meddeler, at han har overtaget præsidenten, Sir Edward Mutesas, og vicepræsidenten, Sir Wilberforce Nadiopes pligter, beføjelser og opgaver. (Præsidenten er tillige Kabaka (konge) af Buganda, den vigtigste af Ugandas provinser).

6. – Ved parlamentsvalget i Østrig opnår folkepartiet (kons.) absolut majoritet, nemlig 85 (1962: 81) mandater. Socialisterne besætter 74 (76) og frihedspartiet 6 (8) pladser. Et nyt parti, det demokratiske fremskridtsparti, dannet af en tidligere so-

cialistisk indenrigsminister, Hans Franz Olah, tager en del stemmer fra socialisterne, men får ingen valgt, lige så lidt som kommunisterne, der kun opstiller i en enkelt valgkreds og i øvrigt har anbefalet at stemme på socialisterne. – 14. Forbundskansler Klaus opfordrer socialisterne til at fortsætte i en koalitionsregering med folkepartiet.

7. – Præsident Joseph Mobutu, Congo, meddeler, at parlamentet på grund af visse politikeres intriger for fremtiden ikke vil få forelagt de af regeringen udstedte love til godkendelse og heller ikke må debattere dem. En undtagelse herfra er dog visse forfatningsændringer, der tilsigter en forenkling af forfatningen.

11. – Den franske regering meddeler i et memorandum til de øvrige NATO-stater, at Frankrig agter at trække sig ud af de to allierede militærorganisationer under NATO – de allieredes øverste hovedkvarter i Europa (SHAPE) og den centrale europæiske kommando – og at det vil trække sine land- og luftstyrker i Tyskland ud af allieret kommando. Det understreges, at Frankrig agter at forblive i NATO og ikke har til hensigt at opsige traktaten.

Præsident Sukarno bemyndiger general Suharto (se 21/2) til at iværksætte alle foranstaltninger, der er nødvendige for at opretholde ro og orden og for præsidentens personlige sikkerhed og autoritet. Suharto erklærer det kommunistiske parti for ulovligt. – 18. Suharto meddeler, at 15 ministre, deriblandt første viceministerpræsident og udenrigsminister Subandrio, er arresteret for at beskytte dem mod befolkningen. Der udnævnes en række nye fungerende ministre. Antikommunisten Adam Malik bliver fg. første viceministerpræsident og udenrigsminister. – 27. Præsident Sukarno giver meddelelse om, at en ny regering er udnævnt med et præsidium af 6 vicepræsidenter i spidsen. Første vicepræsident er Johannes Leimena, og blandt vicepræsidenterne er sultanen af Jogjakarta, hvis fagområder er økonomi, finanser og udvikling, general Suharto (forsvar og sikkerhed) og Adam Malik, der fortsætter som udenrigsminister og desuden får den øverste ledelse af 9 andre fagministerier. Fhv. forsvarsminister og generalstabschef Nasution bliver medlem af kabinettet som vicechef for Knus Malaysia bevægelsen (Kogam).

13. – Kenyas vicepræsident, den venstreorienterede Oginga Odinga, mister sin stilling som vicepræsident i Kenya African National Union (KANU), idet posten afskaffes. Jomo Kenyatta fortsætter som partiets præsident og Tom Mboya som dets generalsekretær.

16. – Frankrig meddeler de andre medlemmer af Vestunionen (EEC + Storbritannien), at britisk medlemsskab af EEC nu er ønskeligt efter fransk opfattelse.

20. – I Belgien danner Paul Vanden Boeynants, der er formand for det kristelig-sociale parti, ny regering af kristelig-sociale og liberale, der tilsammen råder over 125 (77 + 48) stemmer af i alt 212. Willy De Clercq (lib.) bliver viceministerpræsident, og Pierre Harmel (se 11/2) efterfølger Paul Henri Spaak (soc.) som udenrigsminister.

20.–21. – Ved valget i Finland har socialdemokratiet stor fremgang og bliver rigsdagens største parti med 55 (1962: 38) mandater. Det socialdemokratiske forbund opnår trods stærk tilbagegang i stemmer p. gr. af valgforbund med folkedemokraterne 7 mod hidtil 2 mandater, medens folkedemokraterne får 41 (47) repræsentanter. I alt besætter de 3 socialistiske partier således 103 af rigsdagens 200 pladser, og for første gang i Finlands historie har de socialistiske partier også opnået over halvdelen af stemmerne (ca. 1.176.000 mod de ikke-socialistiske partiers ca. 1.112.000). Centerpartiet (tidl. agrarforbundet) får 49 (53) mandater, samlingspartiet (konservative) 26 (32), det liberale folkeparti, en sammenslutning af det finske folkeparti og De frisindedes forbund,

9 (13 + 1), det svenske folkeparti, incl. repræsentanten for Ålandsøerne, 12 (14) og småbondepartiet 1 (0). Valgdeltagelsen er efter foreløbig opgørelse 83 pct. mod 85,1 pct. i 1962. – 24. Præsident Kekkonen anmoder socialdemokratiets leder Rafael Paasio om at undersøge partiernes stilling til en regering, hvori samtlige rigsdagens partier er repræsenteret. 30/3 underretter Paasio præsidenten om resultatet af undersøgelsen, der er negativt, og de egentlige forhandlinger om en ny regering udskydes til 14/4, da den nye rigsdag træder sammen.

23. – Forbundskansler Ludwig Erhard vælges med overvældende flertal til formand for det kristelig-demokratiske parti efter fhv. forbundskansler Konrad Adenauer. Til næstformand vælges formanden for partiets forbundsdagsgruppe Rainer Barzel.

27. – I Saigon demonstrerer buddhisterne mod militærregeringen.

28. – General Cevdet Sunay, indtil 15/3 chef for generalstaben, vælges til Tyrkiets præsident i stedet for general Gürsel, der p. gr. af sygdom ikke er i stand til at fortsætte som præsident.

30. – Ved valget i Sydafrika vinder Verwoerds nationalistparti en række mandater fra United Party og forøger sin absolutte majoritet i parlamentet.

31. – Ved valget i England vinder arbejderpartiet en stor sejr, der sikrer Harold Wilsons regering 97 stemmers flertal i Underhuset. Med 47,9 (1964: 44,1) pct. af de afgivne stemmer opnår det 363 (317) mandater, medens de konservative med 41,9 (43,4) pct. af stemmerne får 253 (304) mandater. De liberale, der har opstillet 54 færre kandidater end i 1964, får 8,5 (11,2) pct. af stemmerne og 12 (8) mandater. Desuden vælges Underhusets formand, H. M. King, tidl. arbejderpartiet, og 1 irsk republikaner. Blandt de konservative, der falder ved valget, er Peter Thorneycroft, Christopher Soames og Martin Redmayne, alle medlemmer af det konservative skyggekabinet. Valgdeltagelsen er 75,8 pct. mod 77,0 pct. i 1964.

Ved valget i Malta besætter G. Borg Oliviers nationalister 28 (+ 2) af parlamentets 50 pladser, medens Don Mintoffs arbejderparti får 22 (+ 6) mandater. De mindre partier, som havde tilsammen 8 mandater i det foregående parlament, bliver ikke repræsenteret i det nye parlament.

DANMARK

Januar 1966

5. – Venstres folketingsgruppe holder møde om boligpolitikken, efter at gruppens boligpolitiske ordfører under Finn Poulsens sygeorlov, Ove Guldberg, har fremlagt en skitse med forslag om hurtig forhøjelse af lejerne i den gamle boligmasse efter en forudgående vurdering af lejeværdien. For at lejerne ikke skal rammes for hårdt, foreslås kompensation, som tænkes afviklet over en kortere årrække. På mødet vedtoges at henstille til overvejelse, om en sådan fremgangsmåde ikke er at foretrække for andre metoder, og der opstilles 11 punkter, som efter gruppens opfattelse bør fastholdes ved udarbejdelse af enkelthederne i en ny lovgivning.

6. – Socialdemokratiets folketingsgruppe og hovedbestyrelse foreslår en gradvis normalisering af boligmarkedet. I forhandlingsskitsen indgår forslag om en boligfond, hvis grundfond skal være midler, som overføres fra Nationalbankens obligationsbeholdning, og hvortil en del af lejeforhøjelsen skal indbetales. Fondens midler skal anvendes til at sikre nybyggeriet en rente af ikke over 6,5 pct. Provenuet af lejeforhøjelsen i det sociale byggeri skal indgå i en landsbyggefond til finansiering af nyt socialt boligbyggeri.

9. – Venstres formand, folketingsmand Poul Hartling, bebuder i en tale på Det radikale Venstres weekend-stævne på Nyborg Strand et venstre-radikalt lovgivningsinitiativ til sikring af livsvigtige samfundsfunktioner mod standsning som følge af arbejdskonflikter.

11. – De danske grundejeres landsorganisation protesterer mod, at der oprettes en boligfond for midler, der med fuld moralsk og juridisk ret tilhører ejerne.

12. – I folketingets første møde efter juleferien oplyser formanden, Jul. Bomholt, at han under nytårsaudiensen rejste spørgsmålet om en mere tilfredsstillende form for folketingsårets begyndelse over for kongen, der svarede, at han for sit vedkommende gerne ville medvirke til en form, der understreger betydningen af folketingets arbejde.

Handelsministeriet offentliggør Monopoltilsynets analyse af prisudviklingen siden 1962. Monopoltilsynet konkluderer, at under de eksisterende forhold kan offentlige indgreb i prisdannelsen ikke ubetinget anses for et egnet middel til en almindelig stabilisering af prisudviklingen.

Fhv. undervisningsminister Helveg Petersen (r. v.) forelægger på et pressemøde en skitse til en ny forsvarsordning. Hovedsynspunktet er, at 8 måneders tjenestetid er tilstrækkelig til effektiv uddannelse af en værnepligtig i almindelige enheder, hvis der sker en sanering af tjenestetidens indhold. Der foreslås en forsøgsordning med en grunduddannelse på 3 mdr., videreuddannelse og sideløbende beredskabsfunktion i 5 mdr., derefter en beredskabsfunktion som hjemsendt med visse udrustningsgenstande i 6–8 mdr., evt suppleret med en mønstring hver anden måned og med et kursus på f. eks. en uge ved beredskabstidens afslutning.

13. – Efter en redegørelse for den udenrigspolitiske situation af udenrigsminister Per Hækkerup føres i folketinget en længere debat, bl. a. om samhandelsforholdene mellem de nordiske lande og om Vietnam-konflikten. Federspiel (v.), Poul Møller (k. f.) og Rimstad (uafh.) kritiserer regeringens beslutning om at stemme for den afroasiatiske resolution i FN om sanktioner mod Sydafrika. De erklærer, at

de deler regeringens syn på apartheidpolitikken, men hævder, at regeringens beslutning betød en vending i Danmarks holdning, og beklager, at kontakten med de øvrige nordiske lande svigtede i denne sag.

14. – I landbokommissionens 3. betænkning foreslår flertallet fri sammenlægningsret op til 75 ha, forudsat at der ikke er brug for tillægsjord fra de pågældende ejendomme.

Told- og forbrugsafgiftsdepartementet offentliggør en skitse til en alm. omsætningsafgift i detailleddet, udarbejdet – efter ønske fra v. og r. v. – til brug for folketingsudvalget vedr. merværdiafgiftsforslaget.

15. – Forsvarminister Victor Gram har anmodet hærkommandoen om at vurdere konsekvenserne af en nedsættelse af tjenestetiden til 14 mdr. uden genindkaldelse eller en førsteuddannelse på 12 mdr. med begrænsede genindkaldelser.

17. – S., v., k. f. og r. v. slutter forlig om bolig- og huslejeproblemerne. Hovedpunkterne er: I løbet af 8 år skal lejen i det ældre udlejningsbyggeri i kommuner med lejestop gradvis bringes op på den reelle lejeværdi, der fastsættes ved vurdering af de enkelte lejligheder og erhvervslokaler. Når halvdelen af normaliseringsperioden er forløbet, kan lejen dog ved genudlejning forhøjes til lejeværdien. Af lejeforhøjelserne i det private udlejningsbyggeri skal 25 pct. anvendes til vedligeholdelse, 25 pct. tilfalder ejeren uden videre, og 50 pct. indbetales til et særligt låneinstitut og anvendes dels til udlån til ombygning og modernisering af ældre ejendomme, dels og især til opkøb af obligationer i 3. prioritetinstitutterne. De indbetalte beløb bindes i 15 år, hvorefter tilbagebetalingen til grundejerne sker over 20 år. I det ældre almennyttige byggeri indbetales 70 pct. af lejeforhøjelserne til en landsbyggefond for det almennyttige byggeri. For at nedbringe begyndelseslejen i det almennyttige boligbyggeri skal det offentlige i en overgangsperiode dække forskellen mellem markedsrenten og en rente, der i de første år fastsættes til 6,5 pct. og derefter forhøjes, således at ordningen afvikles over en kortere årrække. Ordningen skal muliggøre opførelse af gnstl. 12.000 lejligheder om året. For almennyttigt byggeri, der omfattes af forslaget om midlertidige driftslån til boligbyggeri, frems. 6/10, vil ordningen kunne anvendes med virkning fra 1/10 1965. De gældende tilskudsordninger afløses af en social boligsikring, som skal skabe et rimeligt forhold mellem indkomst og husleje og herunder tage særlige hensyn til familier med børn og til pensionister.

I forliget indgår også, at forslaget om ejerlejligheder (se 16/11 1965) skal gennemføres således, at der også åbnes adgang til at etablere ejerlejligheder i hele den eksisterende boligmasse, bortset fra det almennyttige byggeri. Endvidere skal den i ligningsloven (se 22/10 1965) fastsatte lejeværdi for enfamiliehuse inden for normaliseringsperioden forhøjes med 1/4 pct. årlig. Endelig skal de resterende dele af reguleringen af boligbyggeriet, herunder byggeri af plejehjem, vuggestuer, børnehaver og fritidshjem, ophæves inden 1/3, og en lovgivning om licitation uden udskydningsregler skal gennemføres.

20. – Grønlandsminister Carl P. Jensen fremsætter forslag til lov om skolevæsenet i Grønland.

Mellem s., v., k. f. og r. v. træffes aftale om »køreplanen« for de fortsatte forhandlinger om en skattereform. Aftalen går ud på, at man vil tilstræbe, at en almindelig vareafgift vedtages inden 1/6 til ikrafttræden 1/10. Merprovenuet skal danne basis for en reform af den direkte statsskat i finansåret 1967–68 samt for de nødvendige sociale kompensationer. En konkret aftale herom skal træffes inden gennemførelsen af vareafgiften. Merværdiafgiftsudvalget vil inden 10/5 søge beslutning truffet om, hvorvidt vareafgiften skal udformes som en merværdiomsætningsafgift,

en detailomsætningsafgift eller en anden form for alm. vareafgift.

21. – Forslag til lov om fyrværkeri (se 19/11 1965) vedtages med 87 stemmer mod 6.

Mellem s., v. og r. v. indgås et forlig, hvorved regeringen får gennemført sine afgiftsforslag (se 2/12 1965), dog ikke forhøjelsen af benzinafgiften, ligesom forslaget om forhøjelse af selskabsskatten med 20 pct. i 1966–67 bortfalder. Afgiftsforhøjelserne skal kun gælde, indtil skattereformen er gennemført. Til gengæld for sin medvirken ved afgiftsforhøjelserne opnår Venstre, at de enkelte kommuners udskrivning af ejendomsskatter for skatteåret 1966–67 begrænses til, hvad der efter de hidtil gældende bestemmelser kan udskrives på grundlag af den 12. alm. vurdering. Til kommuner, der som følge heraf kommer i vanskeligheder, ydes der tilskud af statskassen, i alt højst 30 mill. kr. Regeringen forpligter sig til for 1966–67 at gennemføre en begrænsning af statsudgifterne med ca. 125 mill. kr. i forhold til finanslovforslaget. Formueskattens bundgrænse (se 26/11 1965) forhøjes til 200.000 kr. Mindsteudbetalingen ved køb på afbetaling vil blive forhøjet fra 15 til 20 pct., og der er endvidere enighed om at gennemføre de i forslag til lov om indseende med priser indholdte bestemmelser om oplysningspligt ved salg på afbetaling.

Poul Møller (k. f.) udtaler, at det ved trekantforliget er lykkedes for de radikale at udskyde alle muligheder for det regeringsskifte, som v. sammen med k. f. i så mange år har virket for. Han frygter, at prisen for det, Venstre har opnået, vil vise sig at være for høj.

Arbejdsgiverforeningens formand, Sv. Heineke, udtaler, at Arbejdsgiverforeningen vil rette sig efter det reguleringspristal, der fra januar 1966 beregnes på grundlag af den nyeste forbrugsundersøgelse.

22. – Statsminister J. O. Krag udtaler, at regeringen efter de 3 forlig føler, at den uden risiko kan opfordre Nationalbanken til at føre sine forhandlinger med realkreditinstitutterne til ende med henblik på at opnå en gradvis lempelse af kreditstramningen.

Venstres formand Poul Hartling udtaler i anl. af trekantforliget, at der ikke er noget Venstre hellere vil end at vælte regeringen, men muligheden lå ikke for, da regeringen kunne have sikret sig et andet flertal.

23. – Formanden for den konservative folketingsgruppe Poul Sørensen udtaler om trekantforligets konsekvenser, at man ikke skal lægge det op i et højere plan end nødvendigt. V. og k. f. har hele tiden været to frie, selvstændige partier. Men muligheden for et regeringsskifte er udskudt, og det borgerlige Danmarks muligheder er blevet forringede.

25. – Venstres formand Poul Hartling udtaler, at regeringen ikke vil blive opretholdt af Venstre, hvis der viser sig mulighed for at styrte den.

26. – Folketinget vedtager ved 3. behandling afgiftsforslagene i den mellem s., v. og r. v. aftalte skikkelse (se 21/1) imod forhøjelse af stempelafgiften (se 26/11 1965) vedtages mod k. f. og uafh. samt de to nævnte folketingsmænd.

Folketinget drøfter derefter boligforliget på grundlag af boligministerens redegørelse den foregående dag.

27. – Socialminister Bundvad fremsætter forslag om ændring i lov om revalidering, hvorefter der i overensstemmelse med administrationsudvalget af 1960 oprettes et direktorat for de ikke-departementale opgaver inden for særforsorgen og revalideringsområdet.

Folketinget vedtager ved 3. behandling forslagene om ejendomsbeskatningen (se 21/10 1965) i overensstemmelse med trekantforliget. Statsgrundskyldens ophævelse vedtages med alle stemmer mod 9 (s. f. og Holger Eriksen (s.)), for forslaget om amtsbeskatningen stemmer s., v., r. v. og s. f., medens k. f. og uafh. undlader at stemme, og for forslaget om ejendoms-

beskatningen til kommunerne stemmer s., v. og r. v.; s. f. og Holger Eriksen stemmer imod, og k. f. og uafh. undlader at stemme. Endvidere færdigbehandles forslagene om forhøjelse af personfradraget ved personlig skat til kommunen og nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister m. fl.

28. – Nordisk Råds 14. session åbnes i København. Rådet konstituerer sig med Harald Nielsen, Danmark, som præsident, Karl-August Fagerholm, Finland, Sigurdur Bjarnason, Island, Trygve Bratteli, Norge, og Leif Cassel, Sverige, som vicepræsidenter. Efter åbningsmødet indledes generaldebatten, der afsluttes den følgende dag.

31. – Reguleringspristallet for januar er på grundlag af forbrugsundersøgelsen af 1963 beregnet til 116 mod 112 i juli 1965 og udløser et dyrtidstillæg for arbejdere og tjenestemænd fra henholdsvis 1/3 og 1/4. En pristalsberegning på grundlag af forbrugsundersøgelsen af 1955 giver samme resultat. På et møde mellem formændene for LO og arbejdsgiverforeningen fastholder begge parter deres principielle synspunkter m. h. t. beregningsgrundlaget. Arbejdsgiverforeningen anmoder sine medlemmer om at benytte pristallet på grundlag af 1963-undersøgelsen, også selv om 1963-grundlaget senere skulle give et højere pristal.

Februar 1966

2. – Nordisk Råds 14. session i København slutter. Rådet har vedtaget 31 rekommandationer til regeringerne, deriblandt en henstilling om snarest at klarlægge forudsætningerne for en samlet udbygning af det nordiske økonomiske samarbejde vedrørende det ydre toldniveau, landbrugs- og fiskeripolitikken, næringslovgivningen, kapitaltilførslerne og handelspolitikken, samt klarlægge, om denne udbygning af samarbejdet kan ske på en sådan måde, at fordele og ulemper balancerer for hvert enkelt land.

3. – Justitsminister K. Axel Nielsen fremsætter forslag om skærpelse af afbetalingsloven, hvorved mindsteudbetalingen forhøjes til 20 pct. uden hensyn til afbetalingstidens længde.

8. – Det belgiske kongepar ankommer til København på officielt besøg.

9. – Af en oversigt, udarbejdet på grundlag af anmærkningerne til finanslovforslaget, som finansministeriet har tilstillet finansudvalget, fremgår det, at antallet af statsansatte forventes at ville stige fra 148.113 pr. 1/4 1965 til 152.245 pr. 1/4 1966 og 156.844 pr. 1/4 1967. Opgørelsen er dog ikke fuldstændig, bl. a. omfatter den ikke folkeskolelærere eller personale ved institutioner, der helt eller delvis finansieres ved tilskud fra staten. Af det sidstnævnte tal forventes 61.131 at ville være ansat på tjenestemandsbasis og 50.265 på overenskomstbasis, medens 45.449 tilhører kategorien »andet personale«.

11. – Nationalbanken udsender meddelelse om en mindre lempelse af rationeringen af obligationsudstedelsen.

Kommunallovskommissionen offentliggør resultatet af den senere tids drøftelser om frivillige kommunesammenlægninger. Herefter skal 248 sognekommuner 1/4 sammenlægges til 72 nye storkommuner, 44 sognekommuner og 10 købstæder til 10 nye kommuner med Marstalstatus, og 17 sognekommuner indlemmes i 13 købstæder.

15. – Undervisningsminister K. B. Andersen fremsætter forslag om ændring i lov om oprettelse af Danmarks teknisk-videnskabelige forskningsråd og Statens teknisk-

videnskabelige fond. Forslaget tager sigte på i tilknytning til forskningsrådet at oprette et særligt lånefond med det formål at støtte forsknings- og udviklingsarbejde i danske erhvervsvirksomheder.

Kulturminister Sølvhøj fremsætter forslag til lov om bygningsfredning og minister for Grønland Carl P. Jensen forslag om ændring i lov om læreruddannelsen i Grønland og forslag til lov for Grønland om erhvervsmæssig fangst, fiskeri og jagt.

Regeringens økonomiudvalg beslutter fra 1/3 helt at frigive boligbyggeriet m. m.

16. – Den norske udenrigsminister John Lyng udtaler i Stortinget, at man fra norsk side må prøve på at få gennemført forhandlinger med Danmark om problemerne i forbindelse med Danmarks opsigelse af Østgrønlandsaftalen, og disse forhandlinger må føres på et bredere grundllag end det rent juridiske med hjemmel i Grønlandsdommen.

Jens Chr. Christensen (v.) fremsætter på venstres og det konservative folkepartis vegne forslag om ændring af lov om en kornordning for høstårene 1965–66 og 1966–67. Forslaget går ud på, at brødkornsordningen også skal gælde for 1966–67.

Justitsminister K. Axel Nielsen oplyser i folketingets spørgetime, at der i efteråret 1965 er udsendt forholdsordre til politiets efterretningstjeneste og politimestrene om destruktion af registre og arkiver i en katastrofesituation.

17. – Justitsminister K. Axel Nielsen fremsætter forslag om ændringer i færdselsloven. En af hovedbestemmelserne i forslaget går ud på, at almindelige førerbeviser i almindelighed skal gælde indtil indehaverens fyldte 70. år. Justitsministeren fremsætter endvidere forslag til lov om tatovering med forbud mod tatovering af personer under 18 år.

18. – Kirkeminister Bodil Koch fremsætter forslag om ændring i lov om kirkers bestyrelse med nye bestemmelser om finansiering af kirkebyggeri.

Poul Dam (s. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om en reform af ejendomsbeskatningen og forslag til folketingsbeslutning om foranstaltninger til støtte for kommunernes planlægning samt til modvirkning af grundspekulation.

Folketinget færdigbehandler forslag til lov om ekspropriation til udvidelse af bygningsanlæggene på Finsensinstituttets ejendom, der vedtages enstemmigt med 74 stemmer, medens 21 (k. f. og uafh.) undlader at stemme.

Folketingsudvalget om merværdiafgiften udvides fra 17 til 21 medlemmer.

19. – Arbejdsretten idømmer Sømændenes Forbund en bod på 60.000 kr. for ulovlig boykot mod skibe med dispensation fra bemandingsnævnet.

20. – I en diskussion på Venstres Ungdoms landskursus erklærer Baunsgaard (r. v.), at de radikale, selv om de får fremgang ved næste valg, ikke bagefter vil være at finde i en regering med socialdemokraterne. Poul Møller (k. f.) udtaler, at en ren Venstreregering er lige så usandsynlig som en ren konservativ regering, og hvis det kommende valg ikke giver overraskelser, vil de konservative ikke støtte en ren venstreregering.

22. – Nationalbanken meddeler efter forhandlinger med bankerne og sparekasserne, at der var enighed om, at den kreditpolitiske linje, der blev lagt ved aftalerne i februar og marts 1965, må fastholdes, og at der ikke på nuværende tidspunkt skal foretages nogen ændring af deponeringssatserne.

Kammeradvokaten gør i et responsum opmærksom på, at de koncessionerede telefonselskabers gæld på godt 1 milliard kr. må ventes at forfalde til betaling, hvis selskaberne sammensluttes med rigstelefonen i et enheds-teleselskab.

23. – Udenrigsminister Per Hækkerup oplyser i folketinget som svar på et spørgsmål af Poul Møller (k. f.), at han agter at nedsætte et udvalg til at undersøge Danmarks øjeblikkelige stilling til Fællesmar-

kedet med henblik på en situation, hvor Danmarks tilslutning kan blive aktuel.

Det radikale Venstres folketingsgruppe offentliggør en skitse til en skattereform. Man ønsker bedre muligheder for at dirigere den økonomiske udvikling gennem skattesystemet og finder såvel meroms som detailoms velegnede som konjunkturpolitiske instrumenter. Skattesystemets sociale balance skal fastholdes ved lettelse af den direkte skat på de laveste indkomster og forhøjelse af de sociale ydelser samt børnetilskud. Desuden ønsker man personlig tilskud for alle skatteydere med indkomster under den skattefri bundgrænse. Proportionalskattegrænsen skal forhøjes til 30.000 kr. for forsørgere, formueskattegrænsen forhøjes, sambeskatningen ophæves og lønmodtagerfradraget forhøjes. I øvrigt ønsker man skattesystemet forenklet bl. a. ved afskaffelse af de mange individuelle fradrag.

Den konservative folketingsgruppes formand, Poul Sørensen, erklærer, at Poul Møllers synspunkter på VU's landskursus (se 20/2) dækker det konservative folkepartis. Både v. og k. f. må være med i en borgerlig regering.

24. – Trafikminister Lindberg fremsætter forslag om en broforbindelse over Sallingsund.

Socialminister Bundvad fremsætter forslag til lov om børnetilskud og andre familieydelser (bl. a. moderskabsydelse til alle). Ved forslaget overføres bestemmelserne om alm. børnetilskud fra skattelovgivningen til den sociale lovgivning med den motivering, at det normalt vil blive udbetalt til børnenes moder i stedet for at blive modregnet ved skattebetalingen.

Henry Christensen (v.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning, der opfordrer regeringen til inden den 15/5 at fremlægge en antiinflationsplan for folketinget.

Folketinget vedtager det konservative forslag til beslutning om nedsættelse af en kommission vedrørende adgang til betaling af skat af løbende indkomst med 97 stemmer mod 1 (Westerby (l. c.)).

Marts 1966

2. – Professor Anders Ølgaard modtager økonomiministerens opfordring til at indtræde i Det økonomiske Råds formandsskab efter den nylig afdøde professor Poul Winding (se 12/7 1965).

3. – Storbritannien og Danmark har sluttet aftale om afgrænsningen af den britiske og den danske del af fastlandssoklen i Nordsøen.

Landbokommissionen vedtager en indstillingen om afløsning af 7000 jordrentebrug.

5. – Venstres økonomiske ordfører Henry Christensen udtaler, at en begrænsning af ejendomsbeskatningen er en naturlig bestanddel af en sammenhængende skattereform.

8. – Ved de kommunale valg opnår de forskellige partier flg. resultater, opgjort på grundlag af stemmetallene i hovedstaden og købstæderne og ved amtsrådsvalget (foreløbig opgørelse): s. 839.466 (i forhold til 1962 + 75) og 36,19 (1962: 39,0) pct. af de afgivne stemmer, r. v. 140.228 (+ 10.322) og 6,05 (6,0) pct. k. f. 572.800 (+ 82.275) og 24,69 (22,5) pct., v. 495.680 (+ 30.488) og 21,36 (22,0) pct., rf. 15.915 (÷ 9741) og 0,68 (1,3) pct., s. f. 169.080 (+ 59.215) og 7,29 (5,0) pct., kommunister 22.975 (+ 1154) og 0,99 (1,02) pct., uafh. 9201 (÷ 10.678) og 0,39 (0,7) pct., slesvigsk parti 7625 (÷ 1310) og 0,33 (0,3) pct., forskellige lister 47.320 (÷ 266) og 2,03 (2,2) pct. Rf, kommunister og uafh. havde kun opstillet i et fåtal af kommuner, sles-

vigsk parti kun i de sønderjyske amter.

Mandatfordelingen i hovedstadskommunerne og bykommunerne bliver efter den foreløbige opgørelse: S. 602 (÷ 20), r. v. 33 (+ 3), k. f. 298 (+ 27), v. 195 (+ 40), rf. 0 (÷ 3), s. f. 51 (+ 22), kommunister 7 (÷ 3), uafh. 0 (uforandret), slesvigsk parti 13 (÷ 2), forskellige lister 138 (uforandret). I amtsrådene bliver mandatfordelingen: S. 97 (÷ 3), r. v. 22 (+ 1), k. f. 59 (+ 12), v. 116 (÷ 9), s. f. 1 (uforandret), slesvigsk parti 3 (uforandret) forskellige lister 3 (+ 1).

I Københavns kommune vælges 23 (1962: 27) s., 13 (9) s. f., 15 (15) k. f., 2 (2) r. v., 1 (1) v. og 1 (1) kommunist.

Statsminister Krag udtaler, at valget ikke vil få landspolitiske følger. Formanden for den konservative folketingsgruppe Poul Sørensen ser i valget en bekræftelse på, at det borgerlige samarbejde må fortsættes og styrkes. S. f.'s formand Aksel Larsen erklærer, at det firkantede boligforlig er en af årsagerne til s. f.'s fremgang.

11. – Udenrigsminister Per Hækkerup fremsætter forslag om ændring af lov om teknisk samarbejde med udviklingslandene. Efter forslaget kan udenrigsministeren inden for et beløb af 200 mill. kr. give garanti til erhvervsvirksomheder mod tab i forbindelse med direkte investeringer i u-landene.

Økonomiminister Ivar Nørgaard fremsætter forslag til lov om Danmarks statistik. D. S. skal være en selvstændig institution under en styrelse med en rigsstatistiker i spidsen. I forslaget bestemmes, at enhver erhvervsdrivende efter anmodning skal afgive de nødvendige oplysninger til brug for tilvejebringelse af en indtægtsstatistik.

Undervisningsminister K. B. Andersen fremsætter forslag til lov om centre for højere uddannelse. Forslaget bestemmer, at planlægningen af de højere uddannelsers udbygning omfatter de bestående universiteter i København, Odense og Århus samt spørgsmålet om oprettelse af nye centre for højere uddannelse i områderne ved Esbjerg, Roskilde og Ålborg, og at lovforslag om de bevillingsmæssige rammer for udbygningen af de eksisterende universiteter skal fremsættes for folketinget senest i folketingsåret 1967–68.

Boligminister Kaj Andresen fremsætter forslag om gennemførelse af boligforligets rentesikringsordning (se 17/1) i form af et forslag om ændring af lov om boligbyggeri. Lovforslaget vedtages 21/4 med 102 stemmer mod 4 (uafh.), efter at det er ændret således, at også andet udlejningsbyggeri end det sociale kan få en vis overgangsstøtte i form af rentesikring, indtil boligsikringsordningen gennemføres.

Finansminister Grünbaum fremsætter forslag til lov om indskud på kapitalbindingskonti, hvorom reglerne for tiden findes i renteforsikringsloven. Adgangen til at etablere kapitalbindingskonti foreslås udvidet til også at omfatte indskud i investeringsforeninger. Finansministeren fremsætter endvidere forslag om ændring i lov om oprettelse af en landsskatteret og om tilsynet med skatteligningen m. v. Forslaget følger ikke udvalgsbetænkningen af 1963, hvorefter landsretten skulle have karakter af en egentlig domstol.

Handelsminister Lars P. Jensen fremsætter forslag om ændringer i søfartsuddannelsen i form af forslag til lov om søfartsuddannelse, forslag om ændringer i lov om skibes bemanding og forslag til lov om søfartens fællesråd.

Indenrigsminister Hans Hækkerup fremsætter forslag om ændring af folketingsvalgloven med en række ændringer af valgkredsinddelingen som følge af de ændringer, der pr. 1/4 foretages i den kommunale inddeling på grund af de stedfundne indlemmelser og sammenslutninger (se 11/2).

15. – Landbrugsminister Chr. Thomsen fremsætter en række lovforslag vedrørende landbrugets strukturproblemer, som i en årrække har været behandlet i landbokommissionen. Forslagene følger i hovedsagen kommissionens indstillinger. Det drejer sig om forslag til lov om landbrugsejendomme, forslag om ændringer i lov

om udstykning og sammenlægning m. v. af faste ejendomme, forslag til lov om grundforbedring, forslag til lov om finansiering af vandløbsregulering m. v. (landvindingsloven) og forslag om ændring af lov om indkøbsforeninger for mindre jordbrugere. Endvidere fremsættes forslag om ændringer i lov om oprettelse og supplering af mindre landbrug m. m. – statshusmandsloven – og forslag om ændringer i lov om opførelse af arbejderboliger på landet. I statshusmandsloven foreslås statens umiddelbare forkøbsret til større landbrugsejendomme ophævet, medens den bestående adgang for statens jordlovsudvalg til ved tinglysning af deklaration at lægge forkøbsret på landbrugsjord og -ejendomme foreslås opretholdt. Endvidere foreslås jordrenten på de ca. 7000 jordrentebrug afløst på lempelige vilkår. Af bestemmelserne i de øvrige lovforslag fremhæves, at landbrugspligten fremtidig kun skal påhvile ejendomme med mindst 2 ha. Der gives uhindret adgang til samdrift af 2 ejendomme uden hensyn til størrelse og beliggenhed. Sammenlægning af landbrugsejendomme kan finde sted op til 45 ha, hvis der ikke er brug for tillægsjord til mindre landbrug op til 75 ha.

Baunsgaard (r. v.) fremsætter forslag om oprettelse af et arbejdsaftalenævn til afgørelse af sådanne stridigheder på arbejdsmarkedet, som efter beslutning af folketinget indbringes for nævnet.

Skræppenborg-Nielsen (s. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om vederlagsfri hospitalsbehandling for alle danske statsborgere.

Aksel Larsen (s. f.) fremsætter forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en parlamentarisk kommission til at undersøge Danmarks sikkerhedspolitiske problemer med særligt henblik på Danmarks medlemskab af NATO.

17. – Udenrigsminister Per Hækkerup besvarer en folkesocialistisk forespørgsel om Vietnamkonflikten og udtaler, at tiden ikke er moden for nye initiativer til konfliktens standsning fra dansk eller nordisk side. Danmark har ikke på noget tidspunkt godtkendt USAs politik i Vietnam, men er heller ikke blevet bedt om det, og har i øvrigt ikke lagt skjul på, at det på visse punkter er uenig med den amerikanske politik.

Den socialdemokratiske folketingsgruppe drøfter situationen efter kommunevalget. Statsminister J. O. Krag udtaler efter mødet, at der ikke vil ske nogen ændring i regeringens og Socialdemokratiets politik. Under de fortsatte forhandlinger om en skattereform vil Socialdemokratiet sætte en tyk streg under kildeskatten.

21. – På et møde i København stiftes Socialdemokratisk Samfund med det formål at udbrede et nøjere kendskab til partiets principprogram og de ideer, der ligger bag det. Man vil i politiske situationer søge at formulere socialdemokratiske synspunkter med henblik på den politiske afgørelse i folketingsgruppe og regering. Formand er fagforeningsformand Nils Jacobsen og næstformand fhv. statsminister Viggo Kampmann. Blandt stifterne er fhv. minister, folketingsmand Frode Jakobsen.

23. – Landbruget fremsætter over for Monopoltilsynet ønske om en forhøjelse af hjemmemarkedspriserne svarende til 80–90 mill. kr.

Efter forhandlinger med økonomiministeriet vedr. en ny overenskomst ophæver Ingeniør-Sammenslutningen teknikumingeniørblokaden af statens stillinger.

24. – Finanslovforslaget for 1966–67 vedtages enstemmigt, idet s. f. og uafh. undlader at stemme. Kasseoverskuddet, der på grundlag af det fremsatte finanslovforslag kunne opgøres til ca. 220 mill. kr., vil som følge af de vedtagne ændringsforslag stige til godt 800 mill. kr. Under den afsluttende debat henviser Thestrup (k. f.) til en udtalelse af Socialdemokratiets næstformand Hans Rasmussen om et snarligt valg. Statsminister J. O. Krag svarer, at det ville være et mærkeligt tidspunkt at afholde valg og dermed afbryde hele det vigtige arbejde, der er i gang i folketinget.

Over for Henry Christensen (v.) er-

klærer statsministeren, at selv om Socialdemokratiet lægger stærk vægt på kildeskatten som led i en skattereform, er det ikke noget ultimatum.

30. – Ved folketingets 3. behandling af forslag til udskrivningslov for 1966–67 foreslår Poul Møller (k. f.) en dagsorden, hvorefter arbejdet med en skattereform skal fremmes og borgernes ret til at fradrage betalte skatter også i fremtiden skal bevares. V. og uafhængige erklærer at ville stemme for denne dagsorden. Peter Nielsen (s.) og Baunsgaard (r. v.) foreslår en »afværgedagsorden«, der opfordrer skattereformudvalget til at fortsætte arbejdet med henblik på at gennemføre en skattereform i dette folketingsår. Dette forslag vedtages enstemmigt med 78 stemmer (s., r. v., s. f. og l. c.), medens 67 (v., k. f. og uafh.) undlader at stemme. Baunsgaard understreger, at folketinget har besluttet at nedsætte en kommission til at undersøge mulighederne for at gennemføre en frivillig kildeskatteordning, og derfor kan kildeskatten ikke indgå i en skattereformdrøftelse, som skal gennemføres i dette folketingsår, og at r. v. ikke med tilslutningen til afværgedagsordenen giver tilslutning til en eventuel ophævelse af skattefradragsretten. Forslaget til udskrivningslov med forhøjelse af formueskattegrænsen til 200.000 kr. (se 21/1) vedtages sluttelig enstemmigt; s. f. undlader at stemme.

31. – Økonomiminister Ivar Nørgaard forelægger den økonomiske oversigt for 1966 for folketinget.

Folketinget vedtager en ændring i sin forretningsorden, hvorefter der nedsættes et udvalg ang. videnskabelig forskning. Udvalget udpeger blandt sine medlemmer en repræsentant for hvert af de i udvalget repræsenterede partier samt et tilsvarende antal repræsentanter for den videnskabelige forskning til at udgøre et arbejdsudvalg med den opgave at formidle og tilrettelægge kontakten mellem folketinget og den videnskabelige forskning. Til udvalget henlægges gennemgangen af den årlige beretning fra Forskningens Fællesudvalg samt beretningen fra atomenergikommissionen, om hvis arbejde udvalget skal holde sig underrettet.